

УДК 747:748.5

**РОЛЬ ВІТРАЖНОГО МИСТЕЦТВА У СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ
ІНТЕР'ЄРУ**

**Алексеева Анастасія Юріївна,
Жилінська Марія Олександрівна,
Підручний Вадим Миколайович**

Студенти 4 курсу

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м.Вінниця, Україна

Науковий керівник:

Бабчук Юрій Миколайович

доктор філософії PhD, старший викладач

Анотація У статті продемонстровано тенденцію відродження моди на застосування вітражів в інтер'єрах. Представлено роботу студентки третього курсу. Зроблено висновок, що, ознайомившись із особливостями та можливостями застосування вітража для функціональної і художньо-естетично організації сучасного житлового середовища, будь-яка людина зможе виготовити вітраж, а вдало підібраний вітраж завжди буде окрасою оселі.

Ключові слова: вітраж, вітражне мистецтво, інтер'єр.

Важливою частиною культурної спадщини є вітражі. Вітраж – це орнаментальна або сюжетна композиція зі скла чи інших матеріалів, що пропускають світло. Вітраж давно став самостійним і унікальним видом декоративного мистецтва, основна особливість якого полягає у художньому та змістовому використанні світла. З іншого боку, вітраж знайшов різноманітне

функціональне використання в художньо-предметному просторі інтер'єру та значний художньо-естетичний потенціал [1; 2].

Вітраж як досить затребуване мистецтво отримав значний розвиток у період середньовіччя в спорудах готики. Після значної перерви в часі, вітраж набуває відродження в добу модерну, що розкрила в ньому великий художній потенціал. Така нерівномірність розвитку зумовлена його особливим функціональним і смисловим навантаженням – створення особливого світлокольорового середовища [3].

Сьогодні чарівний ефект сонячного світла, що проливається крізь кольорове скло, все ще захоплює нас, а сучасні художники відроджують цю техніку через дизайн інтер'єру. Нині дизайнери багатьох країн використовують вітражі для оздоблення інтер'єрів як житлових, так і громадських приміщень. Крім того, як і багато століть тому, вітражі продовжують бути змістовою окрасою храмів. Різні техніки і прийоми дозволяють створювати вітражі, які підійдуть для різних стилів інтер'єру [4].

Основою вітража є скло, переважно різнокольорове, воно розсіює світло, але не поглинає його, і тим самим створює яскраві кольорові відблиски, чарівну атмосферу, засновану на грі кольорів. Традиційно вітраж застосовують в оформленні вікон, дверей, ніш. Але на сьогодні цю яскраву та ефектну декоративну техніку використовують і для оздоблення інтер'єрів (стель, перегородок, ширм), освітлювальних приладів (плафонів люстр, бра, торшерів), меблів (різноманітних функціональних і декоративних вставок, буфетів, стільниць, шаф-купе). Для виготовлення вітражів використовують різні техніки, кожній з яких притаманна своя характерна особливість, від якої залежить специфіка їх застосування [5, с. 104]

Сьогодні вітраж знову з предмету монументального мистецтва стає предметом повсякденного вжитку. Сучасна доступність вітража як елемента домашнього інтер'єру зовсім не означає, що він ідеально підійде для будь-якого приміщення і може бути використаний у будь-якій точці квартири на розсуд

господаря. Вітраж вирізняється не лише вигадливою формою і багатою фактурою, а найчастіше і сильним колірним навантаженням. Він зазвичай задає тон усьому приміщенню і може стати змістовим центром простору. Тому ще на стадії проектування приміщення варто враховувати функціональне, смислове та естетичне навантаження вітража.

Вітражі стали дуже популярною тенденцією в останні кілька років. Є значний попит на сувенірні товари з вітражів. У магазинах нині можна придбати готові предмети декору для дому, а можна спробувати розпочати роботу з вітражами, щоб відкрити для себе новий світ блискучої краси. Нині є популярними різні декоративні елементи з вітражів в інтер'єрі, зокрема різноманітні аксесуари, виготовлені із застосуванням вітражного скла: наприклад, шкатулки, абажури світильників, ширми і ін.

Як і будь-який елемент інтер'єру, вітражі можуть бути виконані в різних стилях, сумісність яких з оформленням квартири потрібно передбачити. Наприклад, для класичного підійде світле приміщення правильної форми, витримане в спокійних тонах, без колірної і детальної надмірності.

Квіткові орнаменти допускають більше свободи в оточенні. Тут можливі яскраві кольори і ламані лінії. Якщо інтер'єр виконаний у спокійних бежевих тонах, то квітковий вітраж стриманої гами може загубитися. А ось вітраж у стилі модерн передбачає приглушені кольори, плавні і складні лінії, вишукано вплетені в неясковий візерунок квіти і хвилі. Оточення таких вітражів, як правило, не повинно бути темним і приглушеним. Вони матимуть кращий вигляд у інтер'єрах холодних зелених і синіх відтінків.

Абстрактні вітражі, виконані з яскравого скла, будуть доречні для декорування дверних прорізів, а при використанні матового скла не особливо яскравих відтінків підійдуть і для вікон. Це той варіант, який добре підходить спокійним інтер'єрам.

Вітражі у вітальні, на думку багатьох, найбільш доречні. Тут можна зробити вітражну перегородку, поставити вітрину з вітражними дверцятами, замовити вітражний екран для каміну. Вітражна картина стане домінуючим декоративним предметом. Різноманітні техніки обробки скла перетворюють звичайні міжкімнатні двері в справжній витвір мистецтва і елегантну прикрасу інтер'єру. Міжкімнатні двері з вітражами створюють приголомшливі ефекти, пов'язані з грою світла. Крім того, вони задають тон усьому інтер'єру.

Вітражні перегородки менш поширені, ніж міжкімнатні двері з вітражами, однак цей дизайнерський прийом теж викликає все більший інтерес. Вітражна перегородка, як і будь-яка стіна зі скла, є легкою, навіть повітряною. Це особливо важливо, коли стоїть мета не відгородити один простір від іншого, а лише розділити їх. Чудово виглядають вітражі-перегородки в просторах приміщеннях, наповнених світлом – як природним, так і штучним. Вітражні перегородки вдень пропускають крізь себе м'який кольоровий світ, а ввечері, коли запалюються лампи, перегородка сама стає свого роду «освітлювальним приладом», проливаючи світло в більш темний простір.

Все частіше можна зустріти вітраж в інтер'єрі для декору стін. Жодних практичних функцій ці елементи не несуть, зате стають яскравою прикрасою інтер'єру. Вітражі-картини підходять для просторих віталень-холів, віталень, парадних їдалень. Вітражні картини і панно, як правило, виготовляються на замовлення під конкретний інтер'єр, тому чудово вписуються в його тематику, роблячи приміщення святковим, ошатним.

Ми запропонували студентам обрати на свій смак і можливості стиль, форму й технологію виготовлення вітражного виробу, а потім поспілкувалися з трьома десятками студентів, щоб дізнатися більше про їх враження щодо роботи з вітражами і про те, як вони змінюють життєвий простір.

На (рис.1) представлена робота студентки четвертого курсу Жилінської Марії спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Великою перевагою цього декору є можливість використання кількох технік у домашніх умовах, не вдаючись до допомоги складного обладнання. Самостійне виготовлення цього вітража нагадує дитячі «розмальовки», де в межах готових контурів кожен осередок малюнка заповнюють певним кольором.

Рис. 1. Робота студентки четвертого курсу Жилінської Марії вітражна картина «Берегиня»

Студенти переконались, що оволодіти мистецтвом вітражного живопису без ускладнень, може кожна людина, попередньо ознайомившись з основними стилями та етапами створення вітражу, опанувавши технологічні особливості вітражного розпису на склі.

Отже, ознайомившись із особливостями та можливостями застосування вітража для функціональної і художньо-естетично організації сучасного житлового

середовища, можна зробити висновок, що вдало підібраний вітраж завжди буде окрасою оселі і виконувати його можна після нескладної підготовки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гілязова Н. М. Український вітраж (техніка виконання та технологія виготовлення). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія : Мистецтвознавство*. Тернопіль, 2013. № 2. С. 174–177.
2. Грималюк Р. Вітражі Львова кінця XIX – початку XX століття. Львів : Інститут народознавства НАН України, 2004. 235 с.
3. Кожеков О. Технічна різноманітність вітража та його естетичне навантаження. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. Вип. 42. 2019. С. 26-33.
4. Павлик Р. Розвиток вітражного мистецтва України 19–20 ст. в контексті мистецтва країн Європи та Америки. Перспективні напрямки проектування житлових і громадських будівель. *Засоби монументально-декоративного мистецтва та дизайну: зб. наук. праць*. 2006. С. 38–42.
5. Прусак В. Ф., Пунда М. І. Сучасні підходи до застосування вітража в організації житлового середовища. *Дизайн-освіта в Україні: перспективи розвитку*. 2013. № 3. С. 104–106.